

**Diputació
Barcelona**

Curs “Programar activitats de Memòria Democràtica al territori”

27 de setembre de 2024.

.Programa de Memòria Democràtica. DSSCG. Àrea de Presidència

La Memòria Democràtica a Catalunya.

Marc legislatiu i estat de la qüestió

F. Xavier Menéndez i Pablo

**Director General de Memòria Democràtica. Departament de Justícia i Qualitat
Democràtica. Generalitat de Catalunya**

xaviermenendez@gencat.cat

1. Presentació

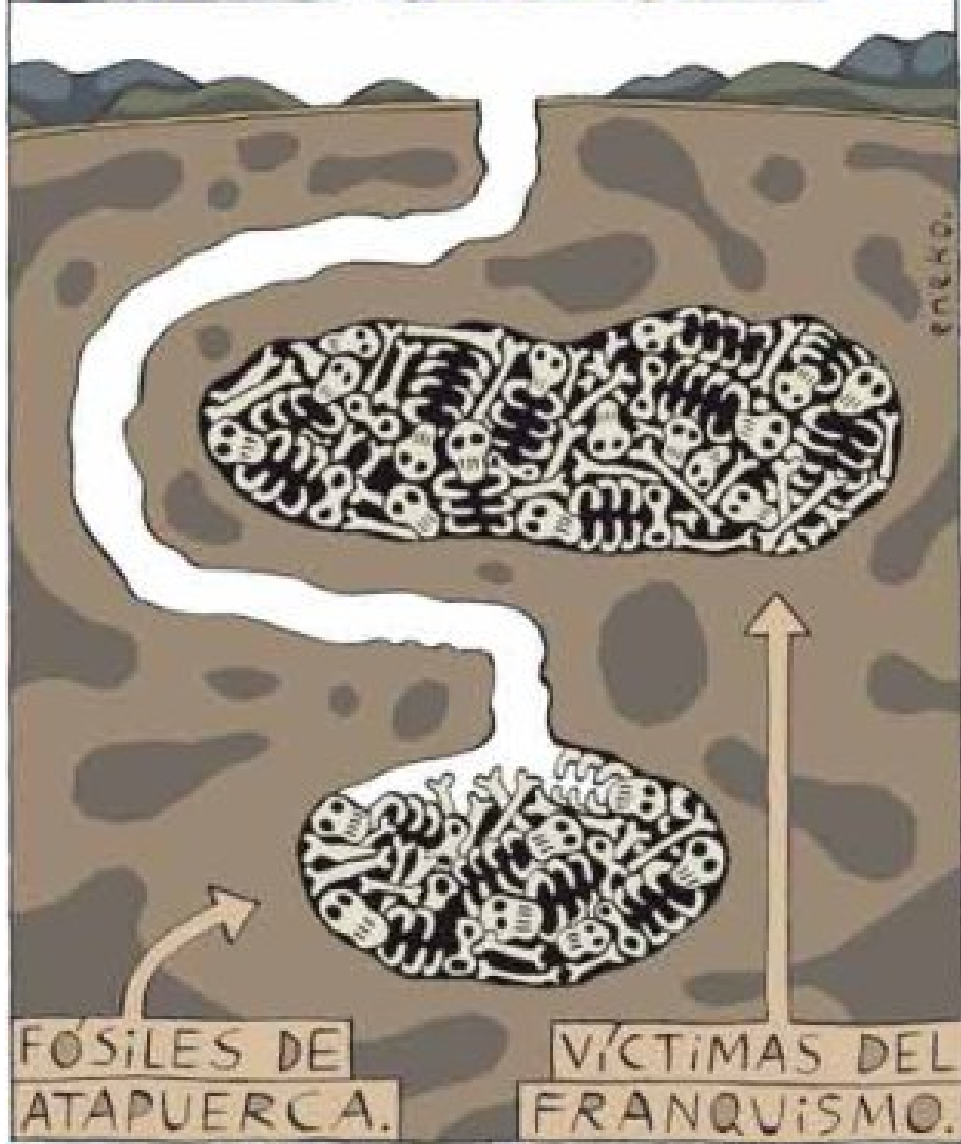
Sumari

- 1.- Presentació.
- 2.- Introducció. El preu de la transició
3. - Polítiques de MD a Espanya. Marc legislatiu i governança
4. - Polítiques de MD a Catalunya. Marc legislatiu, governança i marc competencial
- 5.- Polítiques i accions locals de Memòria des dels municipis.
- 6.- Altres agents i interlocutors a Catalunya en MD.
- 7.- Les noves lleis de MD a Catalunya i Espanya
- 8.- Els reptes i conflictes que comporta la museïtzació i la reparació de la memòria

2. Introducció. El preu de la Transició

HISTORIA DE ESPAÑA

3. Polítics de MD a Espanya. Marc legislatiu i governança

1982-1996 Mesures legals de poca volada 1

Des de la **Llei 46/1977, de 15 d'octubre, d'Amnistia** a la Llei de Memòria Històrica de 2007 s'han produït alguns tímids reconeixements legislatius i administratius de les víctimes del Franquisme.

Sota els governs d'UCD (1978-1982)

- Ordre de 31 gener de 1978 de convalidació del batxillerat a la zona republicana (BOE 16.2.1978)
- RD de 6 de març de 1978, de reconeixement dels militars de la República (només professionals, i que ho eren abans de l'esclat de la guerra) (BOE 7.3.1978)
- RD de 21 de desembre de 1978, de reconeixement de beneficis econòmics als ferits i mutilats a la Guerra Civil (dels 2 bàndols) (BOE 22.12.1978)
- Llei 5/1979 de 18 de setembre, de reconeixement de pensions i a l'assistència mèdica i social a favor de les vídues i familiars dels morts durant la guerra.
- Llei 35/1980, de 26 de juny, sobre pensions als mutilats excombatents de la zona republicana
- Llei 6/1982, de 29 de març, de pensions als mutilats civils de guerra.

1982-1996 Mesures legals de poca volada. 2

Sota el Govern del PSOE (1982-1996)

➤ Llei 37/1984 de 22 d'octubre, que ampliava el RD 6 de març de 1978 incorporant com a militars de la República aquells que havien ingressat a l'Exèrcit durant la Guerra (BOE 1.11.1984).

El 1990 es van aprovar les indemnitzacions per a tots aquells que havien estat a la presó, en el marc de la llei de pressupostos, i al 1996 es va atorgar la nacionalitat espanyola als membres de les Brigades Internacionals que ho sol·licitessin (RD de 19 de gener).

També es va retornar part del patrimoni incautat pel Franquisme, principalment als sindicats.

Sota els governs del PP (1996-2004)

Dues declaracions de reconeixement solemnes i per unanimitat

- 16 maig 2001 s'acorda el reconeixement i la rehabilitació dels guerrillers de la postguerra (moral i política, sense compensacions econòmiques).
- 20 de novembre de 2002, per la qual es condemnava el cop d'estat que menà a la Guerra civil així com la dictadura franquista, i es reconeixia moralment a les víctimes de la GCE i de la repressió, així com els exiliats i els “nens de la guerra” (als que se'ls reconeixia la nacionalitat espanyola).

Sota els governs del PSOE (2004-2011)

El desembre de 2017 s'aprova la llei de la Memòria Històrica

**Ley 52/2007, de 26 de diciembre, por la que se reconocen y amplían derechos y se establecen medidas en favor de quienes padecieron persecución o violencia durante la guerra civil i la dictadura
(BOE num. 310 de 27.12.2007)**

(Coneguda com a llei de la Memòria Històrica)

Desplegament reglamentari 2007-08

Real Decreto 697/2007, de 1 de junio, por el que se crea el Centro Documental de la Memoria Histórica. Ministerio de Cultura.
BOE núm. 143, de 15.6.2007

Real Decreto 1792/2008, de 3 de noviembre, sobre concesión de la nacionalidad española a los voluntarios integrantes de las Brigadas Internacionales.
BOE núm. 277 de 17.11.2008

Orden CUL/3190/2008, de 6 de noviembre, por la que se publica el Acuerdo del Consejo de Ministros, de 31 de octubre de 2008, por el que se dictan instrucciones para la retirada de símbolos franquistas en los bienes de la Administración General del Estado y sus organismos públicos dependientes.
BOE núm. 269 de 07.11.2008

Instrucción de 4 de noviembre de 2008, de la Dirección General de los Registros y del Notariado, sobre acceso a la consulta de los libros de defunciones de los registros civiles, dictada en desarrollo de la disposición adicional octava de la Ley 52/2007, de 26 de diciembre.

BOE núm. 285, de 26.11.2008,

Pedripol

Però la primera llei va ser la de la devolució dels Papers de Salamanca (2005)

Llei 21/2005, de 17 de novembre, de restitució a la Generalitat de Catalunya dels documents confiscats amb motiu de la Guerra Civil custodiats a l'Arxiu General de la Guerra Civil Espanyola i de creació del Centre Documental de la Memòria Històrica. (BOE num. 276, de 18-11-2005)

Sota els governs del PP (2011-2018)

La llei de la Memòria Històrica queda hibernada

MILES DE MIGUEL ANGELES BLANCO SIGUEN ENTERRADOS EN CUNETAS ESPERANDO ALGÚN HOMENAJE POR PARTE DEL GOBIERNO

PARA EL PP SÓLO MERECE RECONOCIMIENTO EL SUYO

Y NOS EXIGE A TODOS QUE LE RINDAMOS HOMENAJE

A partir de 2018

**Governos PSOE
(amb UP a partir
2020)**

Exhumació de Franco

Real Decreto-ley 10/2018, de 24 de agosto, por el que se modifica la ley 52/2007, de 26 de diciembre, por la que se reconocen y amplían derechos y se establecen medidas en favor de quienes padecieron persecución o violencia durante la guerra civil i la dictadura (BOE num. 206 de 25.8.2018)

(S'afegeix a la llei un incís conforme al Valle de los Caídos només poden ser enterrats víctimes de la guerra; es per exhumar Franco)

Secretaría de Estado de Memoria Democrática

- Convocatòria de subvencions en concurrència competitiva per a activitats de Memòria Democràtica per a associacions i universitats. Es prioritzen les intervencions en fosses
- Convocatòria de subvencions en concurrència competitiva per a activitats de Memòria Democràtica per a ajuntaments, a traves de la FEMP. Exclusivament per a intervencions en fosses
- Declaracions de reparació i reconeixement personal d'acord amb la llei de MH de 2007
- Planificació, protocols, procediments i mapes en matèria de fosses i desapareguts
- Exposicions, publicacions, etc

4. Polítiques de MD a Catalunya. Marc legislatiu, governança i marc competencial (2007-2024)

Catalunya. Govern Pujol (1980-2003)

- Actuacions municipals
- Per Acord de la Comissió de Govern per a Assumptes Institucionals i Socials de data de 8 de Gener de 2003, es va crear la **Comissió Interdepartamental sobre la localització de fosses de persones desaparegudes durant la Guerra Civil i el Franquisme**
- El 27 de març de 2003 el Ple del Parlament va aprovar la **moció 217/VI (Tram. 302-00323/06) “sobre la recuperació de la Memòria Històrica, especialment pel que fa al reconeixement de les persones desaparegudes durant la Guerra Civil i la Postguerra”**
- Creació del **Consorci Memorial dels Espais de la Batalla de l'Ebre (COMEBE)**, creat per acord de Govern de 10 de desembre de 2002 (la resolució de Presidència 950/2003 de 3 d'abril, publicada al DOGC num. 3868 de 22.4.03, dóna publicitat a l'acord i publica els estatuts).

Catalunya. Governos tripartits (2004-2010)

- La nova Conselleria d'Interior, Relacions Institucionals i Participació (ICV) va crear la DG de Memòria Democràtica (2006) i va impulsar el projecte de creació del Memorial Democràtic, que es crea el 2007 per llei.
- En el marc de la Conselleria en Cap (ERC), que havia heretat la Comissió Interdepartamental abans esmentada, es gestionaven els programes d'indemnitzacions a presos i víctimes i el de fosses. (1er. tripartit). Al 2on. Tripartit (2007-10), aquests programes són transferits a la DG de la MD.
- Mentrestant, Cultura (PSC) es desentenia de les fosses i es centrava, a més de gestionar els equipaments propis (com el MHC i l'ANC), en la recuperació dels "Papers de Salamanca". D'altra banda, assessorava, a través del MHC, la creació d'alguns museus especialitzats, com els museus de la Immigració (Sant Adrià del Besòs) i de l'Exili (La Jonquera)

El Memorial Democràtic

**Llei 13/2007, del 31 d'octubre, del Memorial Democràtic
(DOGC num. 5006 de 12.11.07).**

Modificada per la Llei 5/2017, de 28 de març, de mesures fiscals, administratives, financeres i del sector públic i de creació i regulació dels impostos sobre grans establiments comercials, sobre estades en establiments turístics, sobre elements radiotòxics, sobre begudes ensucrades envasades i sobre emissions de diòxid de carboni
(DOGC num. 7340 de 30.3.2017)

**Decret 145/2008, de 15 de juliol, pel qual s'aproven els Estatuts
del Memorial Democràtic (DOGC num. 5181 de 25/07/2008)**

Generalitat
de Catalunya
Departament de Justícia
**Direcció General de
Memòria Democràtica**

 II Col·loqui internacional
La repressió franquista
 i la revisió jurídica de les dictadures
 9, 10 i 11 de juny de 2010
 Espai Memorial Democràtic
 Via Laietana, 69

Memorial Democràtic 2007-2010

símbols de franco

Exposició a Roquetes de l'1 al 13 d'abril
 de 8:00 a 20:00 h (dilluns a divendres) de 10:00 a 13:30 h (dissabte)
 Inauguració: divendres 1 d'abril a les 19:30h
Biblioteca Mercè Lleixà
 divendres 15 d'abril 20:00 | Auditori Feliu Pedrol (Tortosa)
Taula Rodona "Símbols franquistes"
 Àngel Olleros president de JERUSALEM; Miquel Carneral ex-director del Memorial Democràtic; Ramon Mirambell Ferrer

•Info: www.quesnacapital.blogspot.com

Seu del Memorial Democràtic
Via Laietana 69 Barcelona. Inaugurada el 2010

Memorial Democràtic 2007-2010

Espais
de la Batalla
de l'Ebre

COMEBE.

Els espais de la
Batalla de l'Ebre

Memorial de los Camposines

**Trinxeres de
les Deveses.
La Fatarella**

**Trinxeres dels Barrancs.
Vilalba dels Arcs**

**Trinxeres dels Barrancs.
Vilalba dels Arcs**

**Centre d'Interpretació
Internacionals a l'Ebre.
La Fatarella**

**Centre d'Interpretació
115 dies
Corbera d'Ebre**

Poble Vell de Corbera.

**Cota 705.
Mirador de la Serra de Pàndols**

MUME Museu Memorial de l'Exili de la Jonquera

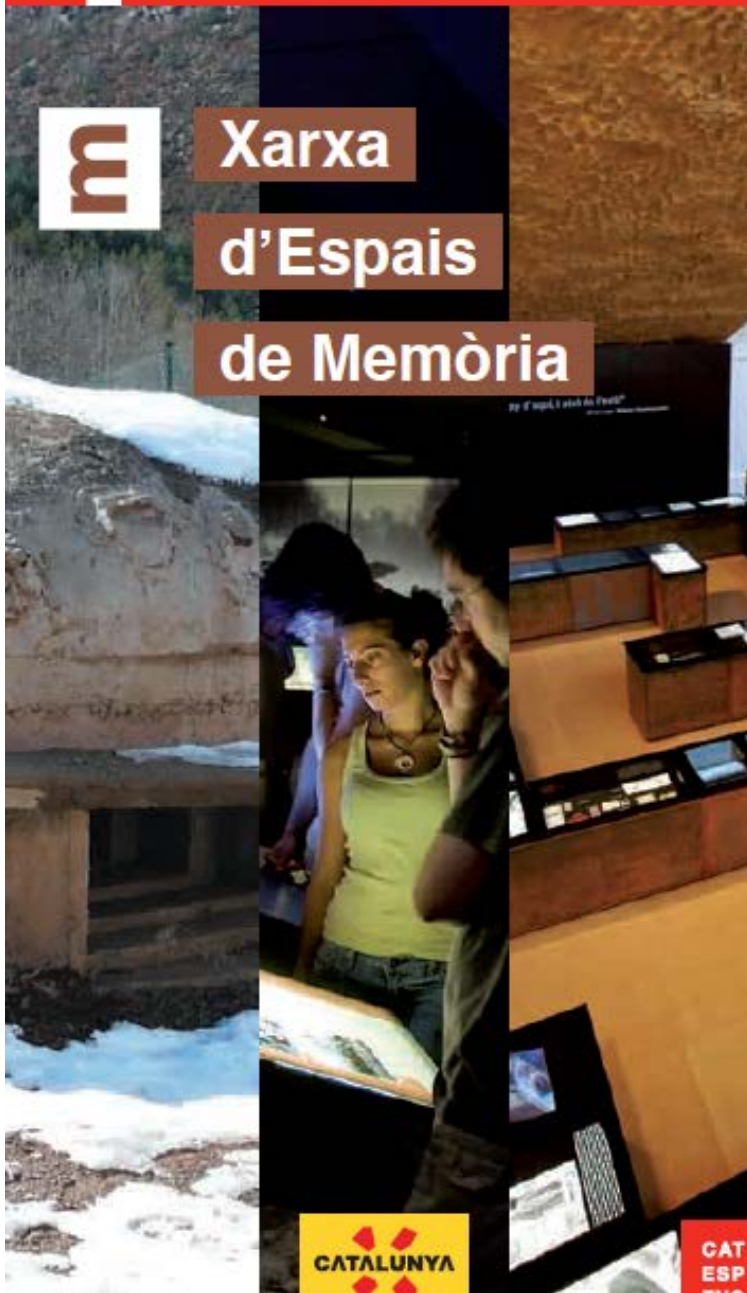

**MUME Museu Memorial
de l'Exili de la Jonquera**

Xarxa
d'Espais
de Memòria

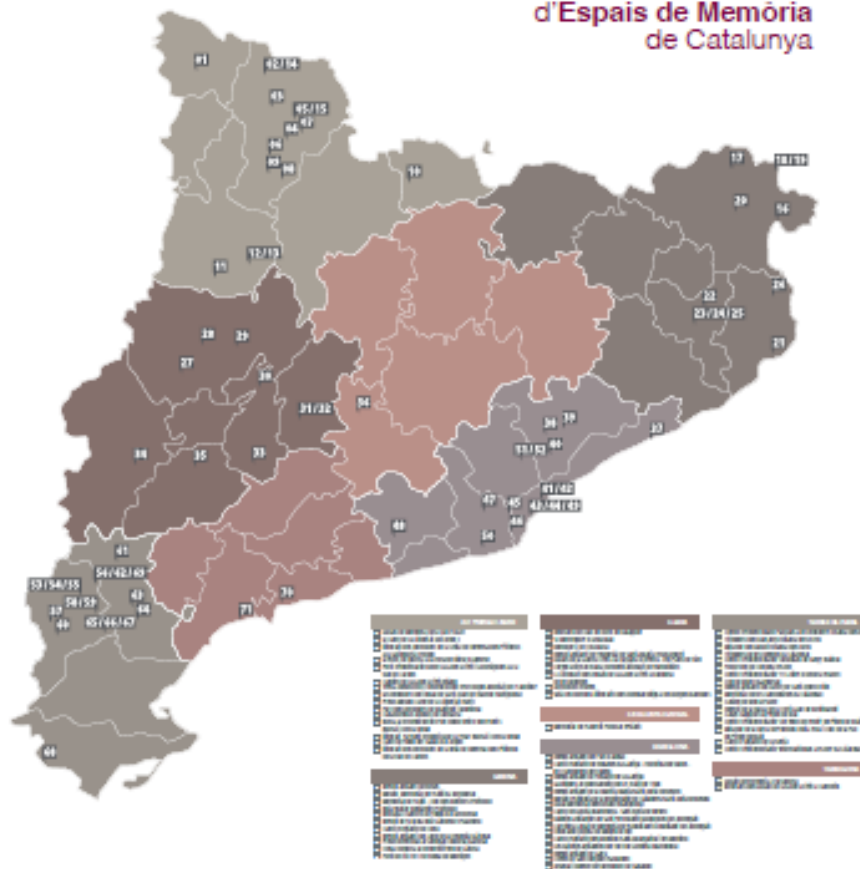

La Xarxa d'Espais de Memòria Democràtica de Catalunya

Ordre IRP/91/2010, de 18 de febrer, per la qual es crea la Xarxa d'Espais de Memòria Democràtica de Catalunya (DOGC num. 5576 de 26.2010)

Refugi de La Garriga

171
Un patrimoni col·lectiu:

col·lectiu per les Illes Balears té àrees de treball que són part del patrimoni que constitueix un espai públic comunal i que són gestionats i mantenits pels seus titulars o titulars que són els ciutadans i les ciutadanes i les organitzacions que hi són vinculades. Aquesta xarxa de memòria és un espai públic comunal i té un caràcter de patrimoni col·lectiu.

172
Un patrimoni col·lectiu:

col·lectiu per les Illes Balears té àrees de treball que són part del patrimoni que constitueix un espai públic comunal i que són gestionats i mantenits pels seus titulars o titulars que són els ciutadans i les ciutadanes i les organitzacions que hi són vinculades. Aquesta xarxa de memòria és un espai públic comunal i té un caràcter de patrimoni col·lectiu.

173
A shared heritage:

col·lectiu per les Illes Balears té àrees de treball que són part del patrimoni que constitueix un espai públic comunal i que són gestionats i mantenits pels seus titulars o titulars que són els ciutadans i les ciutadanes i les organitzacions que hi són vinculades. Aquesta xarxa de memòria és un espai públic comunal i té un caràcter de patrimoni col·lectiu.

174
Un patrimoine collectif:

col·lectiu per les Illes Balears té àrees de treball que són part del patrimoni que constitueix un espai públic comunal i que són gestionats i mantenits pels seus titulars o titulars que són els ciutadans i les ciutadanes i les organitzacions que hi són vinculades. Aquesta xarxa de memòria és un espai públic comunal i té un caràcter de patrimoni col·lectiu.

Espais del Front del Segre

Vinga, nois, que això ens ho menjarem com si fos un "merengue"...

Aquestes foren les paraules, segons la memòria dels soldats que lluitaren al Merengue, amb les quals un oficial republicà els arengà abans d'iniciar l'atac sobre aquesta estratègica cota, molt ben defensada per les tropes franquistes del V Cos d'Exèrcit d'Aragó del general Moscardó.

Entre els dies 22 i 28 de maig de 1938, forces de la 27 Divisió del XVIII Cos d'Exèrcit de la República, s'inicià una ofensiva per expulsar els franquistes del cap de pont de Balaguer. El Merengue fou un dels objectius cabdals des del primer moment de l'escamesa. Foren set dies de lluita ferotge, amb moltes baixes en ambdós bàndols. Molts dels caiguts republicans eren "biberons", nois de 17 i 18 anys que havien estat allistats només dos mesos abans de l'ofensiva. L'escassa preparació militar els convertí en els candidats perfectes per a una mort segura. Algun dia es van arribar a comptabilitzar 300 morts.

L'ofensiva republicana fou un fracàs total, no s'aconsegí cap dels objectius proposats. El front quedà establert fins al 28 de desembre de 1938, quan les tropes franquistes trencaren la línia de defensa republicana des del Merengue en direcció a Cubells, per avançar posteriorment cap a l'interior de Catalunya.

1. El Merengue des de Mas Cuadré
1. El Merengue desde Mas Cuadré
1. Merengue from Mas Cuadré

2. Forces franquistes en posició, per trencar el front, 28-12-1938
2. Fuerzas franquistas en posición para romper el frente, 28-12-1938
2. Nationalist forces in position to break through the front, 28-12-1938

3. Morter i trinxera
3. Mortar and trench
4. Trinxeres
4. Trenches

Venga chicos, que esto nos lo comeremos como si fuera un "merengue"...

Estas fueron las palabras, según la memoria de los soldados que lucharon en el Merengue, con las cuales un oficial republicano les arengó antes de iniciar el ataque sobre esta estratégica cota, muy bien defendida por las tropas franquistas del V Cuerpo de Ejército de Aragón del general Moscardó.

Entre los días 22 y 28 de mayo de 1938, fuerzas de la 27 División del XVII Cuerpo de Ejército de la República, iniciaron una ofensiva para expulsar a los franquistas de la Cabeza de Puente de Balaguer. El Merengue fue un objetivo básico desde el primer momento de la contienda. Fueron siete días de feroz lucha, con muchas bajas en ambos bandos. Muchos de los caídos republicanos eran "biberones", chicos de 17 y 18 años que habían sido alistados tan sólo dos meses antes de la ofensiva. La escasa preparación militar los convirtió en los candidatos perfectos a una muerte segura. Algún día se llegaron a contabilizar 300 muertos.

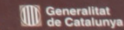
La ofensiva republicana fue un fracaso total, no se consiguieron ninguno de los objetivos propuestos. El frente quedó estabilizado hasta el 28 de diciembre de 1938, cuando las tropas franquistas rompieron la línea de defensa republicana desde el Merengue en dirección a Cubells, para avanzar posteriormente hacia el interior de Catalunya.

Come on boys, we're going to swallow this up as if it were a meringue ...

According to some of the soldiers who fought at Merengue, this was the rallying cry of one of the Republican officers, as his troops prepared to attack this strategic position, which was strongly defended by Nationalist forces from the 5th Corps of the Aragonese Army led by General Moscardó.

Between 22 and 28 May 1938, forces from the 18th Corps of the Republican Army began an offensive aimed at driving the Nationalists back from the Balaguer bridgehead. Merengue was a primary objective from the beginning of the attack. Seven days of fierce fighting ensued with heavy losses on both sides. Many of the Republican casualties were "biberons" young boys of 17 or 18 who had enlisted barely two months before the offensive began. Their lack of military training made them candidates for almost certain death, with as many as 300 dying on a single day.

The Republican offensive was a complete failure and none of the intended objectives was achieved. The front held until 28 December 1938, when Nationalist forces at Merengue broke through Republican defensive lines and headed for Cubells, subsequently advancing into the heart of Catalunya.

Senyalització

Parc dels Búnquers de Martinet i Montellà, a la Cerdanya

Front del Segre.
El Merengue

Front del Segre.

El Memorial Democràtic a partir de 2011

- 25 de febrer de 2011. Tancament de la seu del MD, com a conseqüència d'un requeriment municipal per anomalies infraestructurals.
- Retallades i canvi d'orientació a partir de 2011. Es canvia la direcció, es redueix la plantilla, es retalla el Consell de Participació mitjançant les lleis òmnibus, es redueixen els serveis i les activitats, i es rebaixa el seu pressupost a la mínima expressió
- No es convoquen noves subvencions (de 2011 a 2017)
- Es paralitza la Xarxa d'Espais

El desembre de 2014 el MD estrena nova seu al C/Peu de la Creu, 4. Barcelona

Actual Seu. C/ Peu de la Creu. BCN

La DG de la Memòria Democràtica a partir de 2011

- 2011. S'elimina la DG de Memòria Democràtica. Els programes de memòria s'allotgen a una SDG dins la DG de Relacions Institucionals al Departament de Governació
- Retallades i canvi d'orientació a partir de 2011.
- No es convoquen noves subvencions (de 2011 a 2017)
- Fosses i desapareguts
 - No es desenvolupa la llei de fosses de 2009. Es crea el comitè de Fosses (2010).
 - Mapa de fosses
 - Cens de desapareguts

Segueix la inacció en matèria de fosses i desapareguts, fins el 2017 (Pla de fosses i Banc Genètic)

La DG de la Memòria Democràtica 2017-2024. 1

- 2016. La DG de Relacions Institucionals (amb els programes de MD) s'allotja al nou Departament d'Afers i Relacions Institucionals i Exteriors i Transparència. Es crea la SDG de Memòria, Pau i Drets Humans
- Canvi de paradigma en fosses i desapareguts: Impuls del programa d'exhumacions i del Banc Genètic, iniciat el 2017
- A partir de 2017: es tornen a convocar subvencions

Llei de reparació de 2017

Llei 11/2017, del 4 de juliol, de reparació de les víctimes del franquisme (DOGC num. 7406 de 6.7.2017).

La DG de la Memòria Democràtica 2017-2024. 2

- 2018. Es torna a crear la DG de Memòria Democràtica al si del Departament de Justícia, a on es traslladen els programes de MD des d'exterior.
- 2019. El DJ impulsa una nova llei catalana integral de MD, amb l'objectiu de fusionar les tres lleis existents (MD 2007, fosses 2009, reparació 2017). Procés participatiu amb les entitats. La llei no s'aprova.
- 2021. Nou Govern. Revisió de la llei. Presenten un nou avantprojecte abril 2022. El sector presenta al·legacions.
- Octubre 2022. Nou govern. El govern reforma l'avantprojecte a partir de les al·legacions. El govern l'aprova el març del 2023 i l'envia al Parlament
- 2023-24. Tràmit parlamentari. Amb les noves eleccions, la llei decau i torna al principi
- Setembre 2024. Nou Govern, Conseller anuncia que es porta al Parlament l'avantprojecte de 2023

Reptes de futur del Memorial democràtic.

Alguns comentaris

- Insuficient dotació per a fer front a la demanda de subvencions.
- Tramitació de subvencions. Bases i convocatòries surten tard.
- Nova seu
- Confusió entre les competències i els camps d'actuació de la DG de la Memòria democràtica i el Memorial Democràtic

La DG de la Memòria Democràtica avui.

Serveis i activitats 1

- 1.- Reparació i reconeixement a les víctimes de la Guerra Civil i el franquisme
 - 1.1.- Indemnitzacions a persones privades de llibertat per motius polítics
 - 1.2.- Localització de persones desaparegudes
 - 1.2.1.- Cost humà de la Guerra Civil
 - 1.2.2.- Cens de persones desaparegudes
 - 1.2.3.- Mapa de fosses
 - 1.2.4.- Actuacions en fosses comunes. Pla de fosses 2017-19 i 2020-22
 - 1.2.5.- Programa d'identificació genètica de persones desaparegudes
 - 1.3.- Recerca documental i històrica
 - 1.4.- Reparació jurídica de les víctimes del franquisme
 - 1.5.- Actes de reconeixement i reparació

La DG de la Memòria Democràtica avui.

Serveis i activitats 2

Actes de reconeixement i reparació

Calendari oficial de dies nacionals a Catalunya

- 27 gener. Dia Internacional en memòria de les víctimes de l'Holocaust (ONU)
- 5 de febrer. Dia Nacional de l'Exili i la Deportació (GC 2017)
- 15 d'octubre. Dia nacional en memòria de les víctimes de la Guerra Civil i les víctimes de la repressió de la dictadura franquista. (GC 2016)

D'altra banda:

- El 5 de maig es celebra el dia en memòria dels deportats als camps nazis
- El 25 de juliol té lloc anualment un homenatge a les víctimes i combatents de la Batalla de l'Ebre, que organitza l'associació de la lleva del biberò
- Durant el mes de novembre té lloc anualment al Memorial de les Camposines un homenatge a tots els combatents en la Batalla de l'Ebre, que organitza la GC

La DG de la Memòria Democràtica avui.

Serveis i activitats 3

2.- Foment de la memòria democràtica

Banc de la memòria democràtica, amb el Memorial Democràtic

3.- Organismes de memòria

Relació de la Generalitat de Catalunya amb:

- el Memorial Democràtic,
- el Consorci del Museu Memorial de l'Exili (MUME)
- el Consorci Memorial dels Espais de la Batalla de l'Ebre (COMEBE).
- el Centre d'Història Contemporània de Catalunya

Banc de la Memòria Democràtica

[Sobre el banc >](#)

Cerca llocs, persones o temes

visualitza per

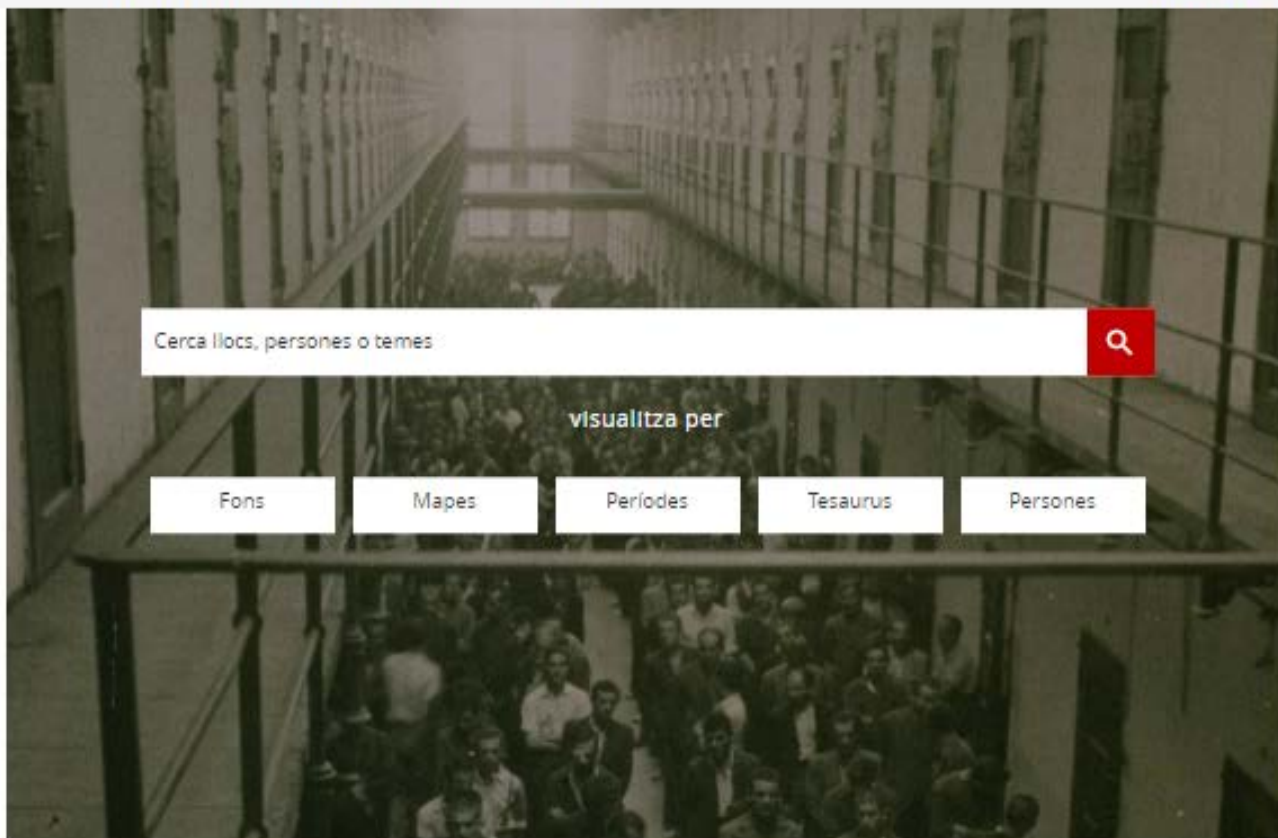
Fons

Mapes

Períodes

Tesaurus

Persones

Cerca llocs, persones o temes

Fons

Mapes

Períodes

Persones

Fons

Banc audiovisual de testimonis

[Més informació >](#)

Biblioteca

[Més informació >](#)

Cens de simbologia franquista

[Més informació >](#)

Cost humà de la guerra civil

[Més informació >](#)

Deportats catalans i espanyols als camps nazis

[Més informació >](#)

Expresos polítics

[Més informació >](#)

Fosses de la guerra civil i la dictadura franquista

[Més informació >](#)

Spanish refugee aid

[Més informació >](#)

Xarxa d'espais de memòria

[Més informació >](#)

El Memorial Democràtic avui.

Serveis, recursos i activitats

- Banc de la Memòria Democràtica.
- Centre d'Informació i Documentació
 - Biblioteca especialitzada
 - Banc Audiovisual de Testimonis
 - Fons documentals
- Cens de Simbologia franquista
- Xarxa d'Espais de Memòria
- Publicacions
- Premi de Recerca en MD (projectes de recerca batxillerat)
- Exposicions itinerants

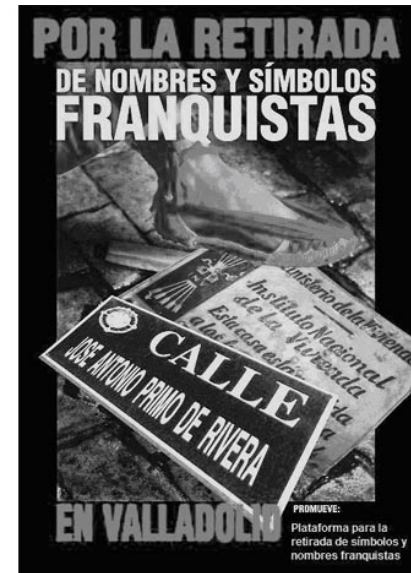
Subvencions

- Subvencions en règim de concurrència a projectes d'activitats commemoratives, de recerca i de difusió de la memòria democràtica.
 - ens locals
 - associacions, universitats, fundacions, empreses, persones físiques
- Subvenció a ens locals per a projectes que posen en valor i difonen el patrimoni memorial de Catalunya del període 1931-1980

Cens de simbologia franquista

The screenshot displays a web application interface for the 'Cens de simbologia franquista'. At the top, a navigation bar includes several categories: 'Lloc d'exili', 'Sistema penitenciar franquista', 'Xarxa d'espais de memòria', 'Cens de simbologia franquista' (highlighted), 'Lloc d'origen', and 'Refugiats durant la Guerra Civil'. Below this, the title 'Cens de simbologia franquista' is centered. The main content area features a map of the Costa Brava region, showing towns like Vilalba Sasserra, Sant Andreu de Llavaneres, and Aren de Mar. A pop-up window for 'Monument 1216' is open, showing a photograph of a monument and the text 'Cens de simbologia franquista' with a 'Més informació >' link. To the right of the map is a filter menu with the following options: 'Veure tots els resultats', 'Placa d'habitatge', 'Relleus, gravats i inscripcions', 'Monument' (selected), 'Creu', 'Grafitis i rètols pintats', 'Altres plaques i rètols', 'Retolació de carrers', 'Tombes i làpides', 'Forja', 'Retolació de grup d'habitatges', 'Paviment', and 'Vitrall'. At the bottom center, there is a red 'Filtres' button. To the right of the map, the following statistics are displayed: 'Creat el 2010', '3.647 símbols franquistes el 2022', and '185 municipis catalans'.

El Cens de Simbologia Franquista

Les llambordes Stolpersteine

A Catalunya, es va acabar l'any 2023 amb un total de 529 llambordes stolpersteine instal·lades en un total de 72 municipis

Fosses, desapareguts i banc genètic.

Grans xifres:

- 114.000 desapareguts (2016)
- Segons la memòria de Fosses del Ministeri, del 2020, a Espanya s'ha intervingut, des de l'any 2000, a 777 foses i s'han recuperat 9.552 cossos

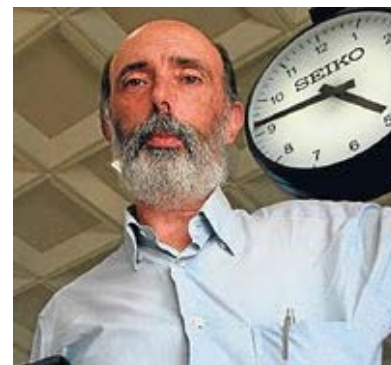
Asociación para la
Recuperación de la
Memoria Histórica

Fossa de Priaranza del Bierzo. 2000

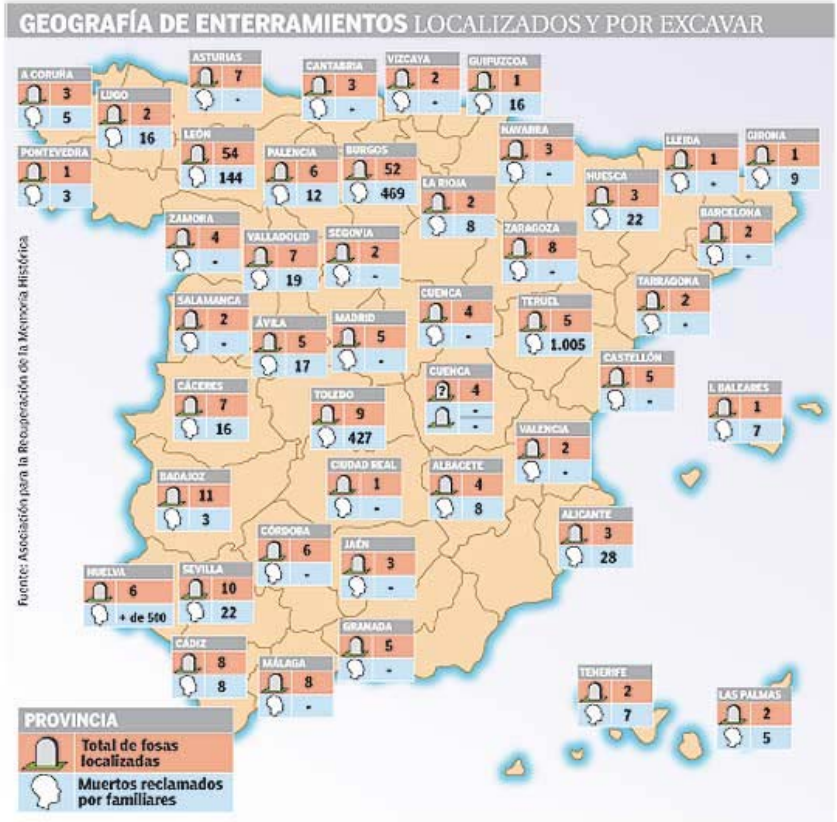
Emilio Silva. President ARMH

Francisco Etxeverria

Un abans i un després.

La fossa de Priaranza del Bierzo 2000

Fosses a Catalunya. Primers intents.

Les proves pilot. Puigvistós i Gurb 2004-2008

- Denegacions sistemàtiques a entitats i universitats d'autoritzacions d'exhumació de fosses (Albinyana,...)
- 2004. 1a. Prova pilot. Presidència GC. Fossa de Mas Puigvistós (Prats de Lluçanès, Osona) (7 individus). IMLC (sense arqueòlegs).
- 2004-2006. Algunes inhumacions, però amb resultat negatiu, la majoria sense autorització oficial, a iniciativa de la ARMHC (Can Tardà, Odena; Cementiri Vell d'Olesa; Can Massana, el Bruc)
- 2008. Dep. 2a. Prova pilot. Dep. d'Interior. DGMD. Fossa de Gurb (Osona). 13 individus. IMLC, UB, UAB (amb arqueòlegs)

Llei i reglaments a Catalunya sobre Fosses

Llei 10/2009, del 30 de juny, sobre la localització i la identificació de les persones desaparegudes durant la Guerra Civil i la Dictadura franquista, i la dignificació de les fosses comunes
(DOGC núm. 5417 de 9.7.2009)

Decret 111/2010, de 31 d'agost, pel qual es desenvolupa reglamentàriament la Llei 10/2009, del 30 de juny, sobre la localització i la identificació de les persones desaparegudes durant la Guerra Civil i la Dictadura franquista, i la dignificació de les fosses comunes
(DOGC núm. 5706 de 2.9.2010)

Resolució IRP/4072/2010, de 15 de novembre, per la qual s'aproven els protocols d'aplicació a les actuacions previstes en la Llei 10/2009, del 30 de juny, sobre la localització i la identificació de les persones desaparegudes durant la Guerra Civil i la Dictadura franquista, i la dignificació de les fosses comunes, i en el Decret 111/2010, de 31 d'agost, pel qual es desenvolupa reglamentàriament la Llei 10/2009, del 30 de juny
(DOGC núm. 5784 de 28.12.2010)

1. Protocol d'actuacions per a la recollida de restes en superfície,.
2. Protocol d'actuacions per a l'obertura de fosses comunes.
3. Protocol d'actuacions per a la dignificació de fosses comunes.

Comitè de Fosses

Comitè Tècnic per a la Recuperació i la Identificació de Persones Desaparegudes durant la Guerra Civil i la Dictadura Franquista

Acord Gov/236/2009, de 16 de desembre, DOGC 5545 – 14.1.2010).

Cens de persones desaparegudes

El manté la DGMD a partir dels noms de persones desaparegudes durant la guerra civil i el franquisme inscrits pels seus familiars, amb l'objectiu de descobrir el lloc d'enterrament

6.403 inscrits (agost 2022)

7.778 inscrits (octubre 2024)

Mapa de Fosses

És un mitjà cartogràfic d'accés públic i consta d'un mapa que geolocalitza les fosses, i d'un cercador.

Actualment hi ha 961 fosses validades, publicades i consultables entre confirmades, probables i llocs de recollida de restes (octubre 2024)

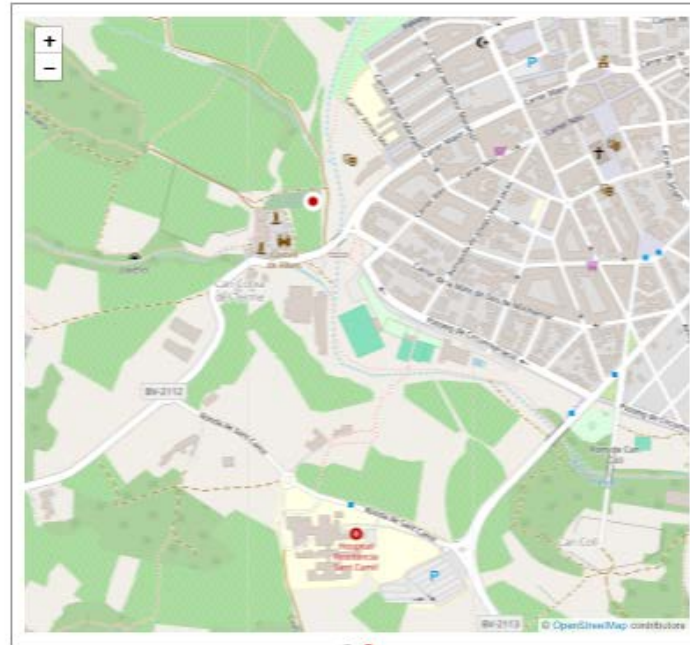

Banc de la Memòria Democràtica

[Sobre el banc >](#)

Fosses de la guerra civil i la dictadura franquista

Cementiri de Sant Pere de Ribes

- ▼ Descripció
- ▼ Dignificació
- ▼ Context
- ▼ Inhumacions
- ▼ Documentació

2013. Toc d'atenció. ONU i Parlament.

Durant el 2013 es van produir dos fets importants:

- la visita de dos relators de la ONU
- l'aprovació d'una moció al Parlament de Catalunya.

Informes relators ONU 2014:

- recomanacions de l'Informe del Grup de Treball contra les desaparicions forçades i involuntàries de les Nacions Unides de 2 de juliol de 2014 (A/HRC/27/49/Add.1)
- recomanacions de l'informe del relator Especial de Nacions Unides Pablo de Greif, sobre la promoció de la veritat, la justícia, la reparació i les garanties de no repetició, de 22 de juliol de 2014 (A/HRC/27/56/Add.1)

Moció 69/X del Parlament de Catalunya, sobre el compliment de les recomanacions de l'informe del Comitè contra les Desaparicions Forçades de les Nacions Unides del 13 de novembre de 2013, aprovada pel Ple del 19 de desembre de 2013.

La Garriga, el primer poble que paga anàlisis d'ADN per buscar desapareguts de guerra

El Banc d'ADN es va presentar a la Garriga

La Garriga

J.M. La Garriga és la primera població de Catalunya que, a més de promoure les iniciatives del Banc d'ADN de desapareguts de la Guerra Civil, destina una partida a pagar les despeses de fer proves, que costen 150 euros, als descendents que ho demanin. Ho van presentar aquest divendres en un acte a l'Auditori en què va parlar Roger Heredia, impulsor d'aquest

banc d'ADN. De moment, aquest any ho faran amb tres famílies, i tenen la voluntat de continuar fent-ho si hi ha més peticions. Una de les primeres interessades a fer aquestes anàlisis és la família del farmacèutic Ramon Ferrandis Roca, del qual se'n va perdre la pista a primers de setembre de 1936, quan va marxar de la Garriga perseguït pel Comitè Antifeixista local.

El projecte del Banc d'ADN es va començar l'any 2012

Roger Heredia, impulsor del Banc d'ADN, aquest divendres a la Garriga amb el regidor de Participació, Albert Benzokry

des del departament de genètica forense de la Universitat de Barcelona amb la col·laboració de la Fundació Bosch Gimpera. La iniciativa ha permès fer un protocol per fixar mostres familiars en

un banc genètic. L'ADN pur que es recull dels familiars de persones desaparegudes durant la Guerra Civil permetria identificar-les de manera ràpida i fiable en el moment que s'obriessin les fosses de la

guerra per fer exhumacions. A Catalunya encara s'han d'exhumar 240 fosses comunes i ara mateix ja són unes 4.600 famílies les que han demanat buscar els seus familiars.

Ja ha passat massa temps i el rellotge no s'atura. Obriem les fosses perquè ja fa temps que fem tard.

Concentració:

**Dissabte 28 de febrer
12 hores
Plaça Sant Jaume**

Familiars dels desapareguts denuncien que la Generalitat no informa de l'existència del Banc d'ADN

**2014. Banc d'ADN,
una iniciativa associativa
amb el suport de la UB**

2014-16. exhumacions de fosses

A partir de 2014 es produeix una certa reacció.

- 2014 i 2015. Fosses de la Serra de Riès (Olesa de Bonesvalls i Subirats, Alt Penedès). Uns 7 individus (no tots sencers)
- 2016. Fosses de Mas del Puig de Torelló i cementiri de Tremp. 1 individu a cadascuna. El de Tremp, identificat.

També es va cercar una de les fosses del Pallars, la de l'Hostal Aidi (Llavorsí), amb resultats negatius.

2016: balanç decebedor.

Només s'havien exhumat amb èxit 5 espais de fosses (Puigvistòs, 2004; Gurb, 2008; Riés, 2014-15; Torelló, 2016 i Tremp, 2016) amb un total de 29 individus (6 identificats).

A aquestes xifres hem de sumar les intervencions fetes als escenaris de la Batalla de l'Ebre.

2016. Canvi d'orientació. Banc d'ADN

La MD es trasllada al Dep. d'Afers i Relacions Institucionals i Exteriors i Transparència.

➤ **2016: Programa d'Identificació genètica de persones desaparegudes**

Conveni entre els departaments d'Exteriors, Justícia i Salut

Salut possibilita que el Laboratori Genètic de l'Hospital Universitari de la Vall d'Hebron elabori dues BdD

- La dels perfils genètics dels familiars de desapareguts
- La dels perfils genètics extrets de les restes humanes exhumades de les fosses per poder-los encreuar posteriorment

➤ **Resultats**

- 4.009 extraccions vius (de 7.706 casos inscrits) (abril 2024)
- 33 identificacions (des de 2004 fins 2024)

2016. Canvi d'orientació. Exhumacions

La MD es trasllada al Dep. d'Afers i Relacions Institucionals i Exteriors i Transparència.

- I Pla de Fosses 2017-19
- II Pla de Fosses 2020-22
- III Pla de Fosses a partir 2023

Campanya sistemàtica d'exhumació d'un nombre important de fosses mitjançant un gran contracte licitat i adjudicat a una empresa especialitzada

Balanç del Pla de Fosses

Actualment (agost de 2022) hi ha 865 fosses registrades, entre confirmades, probables i llocs de recollida de restes

Actualment amb el Pla de Fosses, el balanç d'intervencions es el següent:

- 25 fosses exhumades abans del Pla de Fosses (2004-2017)
- 25 fosses exhumades Pla de fosses 2017-19
- 28 fosses exhumades Pla de fosses 2020-22,
- 38 fosses exhumades Pla de fosses 2023 2025 en curs

➤ Total: 116 fosses intervingudes (+ recollides de restes)

Respecte del numero d'individus, s'han recuperat 941 (fins 30.3.24)

**Fossa al cementiri vell
del Soleràs (Garrigues).
146 individus. 2018**

**Fossa de la partida de Pernafeites,
Miravet (Ribera d'Ebre).
107 individus, 2018**

**Fossa del Mas de santa Magdalena
(Mora d'Ebre)
177 individus. 2021**

Balanç de la Llei de fosses

- La llei posava massa traves a les exhumacions ja que prioritzava en excés les dignificacions per davant la recuperació de cossos.
- Donava massa peixet als familiars; cal que les fosses s'obrin sistemàticament i d'ofici, concertant amb universitats i entitats, totes les fosses, sense dependre de les sol·licituds d'un familiar del Cens .
- La llei no preveia un banc genètic d'ADN
- La llei no garanteix prou la metodologia arqueològica
- La llei no regula suficientment el destí dels bens mobles

Els objectes
mobles

Girona

Dignificació Fosses Comunes

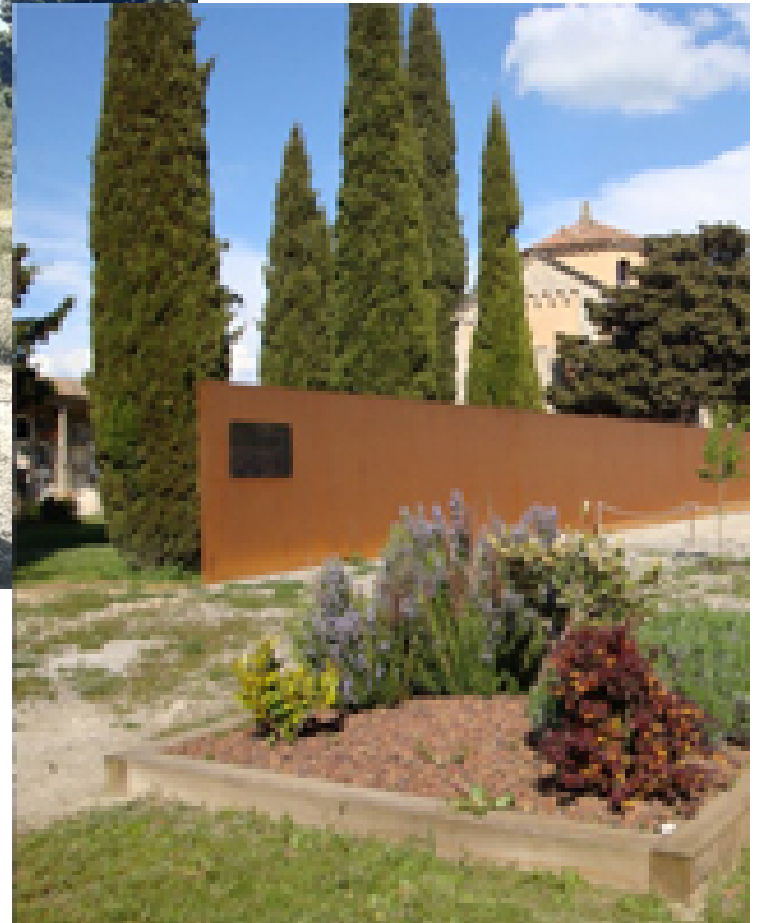
Lleida

Dignificació Fosses Comunes

El Soleràs (Les Garrigues)

Cervera

Única fotografia conservada del Campament Militar de Pujalt - 1938

MEMORIAL DE L'EXÈRCIT POPULAR

PUJALT
(Anoia)

Acte d'inauguració
22 d'abril de 2007

Joan Saura i Laporta
Conseller del Departament
d'Interior, Relacions
Institucionals i Participació

Antoni de Solà i Pereta
Alcalde de Pujalt

INVITACIÓ

El Departament d'Interior, Relacions Institucionals i Participació,
de la Generalitat de Catalunya i L'Ajuntament de Pujalt
us conviden a l'acte d'inauguració del

MEMORIAL DE L'EXÈRCIT POPULAR

el dia 22 d'abril de 2007

Generalitat de Catalunya
Departament d'Interior,
Relacions Institucionals i Participació

memorial
de democràtic

Hora: 11 h.
Lloc: PUJALT (Anoia)

Programa:

- 11 h. - Recepció de les autoritats, dels convidats i del públic en el punt d'informació (Sant Andreu)
- 11'15 h. - Recorregut pels espais històrics museïtzats del Memorial de l'Exèrcit Popular.
- 12 h. - En els refugis antiaeris, descobriment de la placa commemorativa de l'Acte d'Inauguració i parlaments de les autoritats.
- 12'15 h. - Continuació del recorregut pels espais històrics museïtzats del Memorial.
- 12'30 h. - Breu concert de cançons republicanes, a les tendes còniques, a càrrec del cantautor SEBAS que ha recollit i recuperat algunes d'aquestes cançons. Continuació de la visita.
- 13 h. - Aperitiu en la zona de l'emplaçament del barracot del teatre.

Durant el recorregut - Escenes en viu de la vida quotidiana dels soldats republicans a la Base d'Instrucció a càrrec del grup de recreació històrica de la Guerra Civil Espanyola "EJÉRCITO DEL EBRO"

Com arribar a Pujalt:

5. Polítiques i accions locals de Memòria des dels municipis.

Museus

Arxius

Espais museïtzats i visitables

L'Hospitalet de Llobregat. Pont de la Llibertat. Monument als lluitadors antifranquistes. 2007

Accions memorials de recuperació, reparació i dignificació a l'espai públic:

Rehabilitació d'espais, instal·lació de monuments, plaques commemoratives... Fets i persones.

Centelles

Caldes de Montbui 2021

En memòria dels montornesencs morts o desapareguts a la Guerra Civil (1936 -1939)

Josep Blanchart Clivillers
Pere Clivillers Estrany
Ramon Codinac Arenas
Domènec Lores Figueras
Domènec Montleis Duran
Josep Montleis Duran
Emili Terrades Prat
Pere Viñallonga Catafal
Antoni Viñas Soldevila

als camps de refugiats de l'exili

Ramon Fradera Saborit

I en memòria dels montornesencs morts als camps d'extermini del nazisme (1939 -1945)

Joan Clivillers Juan
Mariano Clivillers Juan
Josep Viñallonga Plana

*La incertesa dels primers anys.
El dolor i el silenci.
L'enyorança de sempre.
Mai no hauria d'haver succeït!*

Montornès del Vallès, Abril de 2009

Montornès del Vallès

En memòria dels montornesencs morts o desapareguts en la Guerra Civil

Josep Blanchart Clivillers
Pere Clivillers Estrany
Ramon Codinac Arenas
Domènec Lores Figueras
Domènec Montleis Duran
Josep Montleis Duran
Emili Terrades Prat
Pere Viñallonga Catafal
Antoni Viñas Soldevila

als camps de refugiats

Ramon Fradera Saborit

i als camps d'extermini del nazisme

Joan Clivillers Juan
Mariano Clivillers Juan
Josep Vinyallonga Plana

*La incertesa dels primers anys.
El dolor i el silenci.
L'enyorança de sempre.
Mai no hauria d'haver succeït!*

Abril de 2018

Consell Comarcal
del Baix Llobregat

MEMÒRIA HISTÒRICA TOR
DEL BAIX
LLOBREGAT

En memòria de les persones resistents i lluitadores
antifeixistes de la comarca del Baix Llobregat
deportades als camps nazis

*"La pau i la llibertat són la garantia
de la felicitat dels pobles
i de la construcció d'un món
sobre noves bases
de justícia social i nacional (....)"*

*(Fragment del jurament dels deportats i deportades en els dies posteriors al seu alliberament.
Mauthausen. 16 de maig de 1945)*

Baix Llobregat, 25 d'octubre de 2020

Consell Comarcal
del Baix Llobregat

Acte públic de reconeixement a les dones i homes antifranquistes de l'Hospitalet

Ple extraordinari
al Saló de plens de l'Ajuntament

13 de juny de 1997
19,30 hores

CENTRE D'ESTUDIS
DE L'HOSPITALET

Major, 54 1r 08901 L'Hospitalet
Telèfon 338 60 91 Fax 361 24 00

Activitats de recuperació, reparació i dignificació:

homenatges, commemoracions, reconeixements.

Fets i persones.

Impuls de les declaracions oficials de reparació i reconeixement. Elaboració cens víctimes i represaliats.

Actes en els dies internacionals

HOMENATGE

DEPORTATS ALS CAMPS NAZIS

BAIX LLOBREGAT

2022

8 de maig a les 11 h
Parc Torreblanca
Sant Feliu de Llobregat

Inscripcions i programa familiars

Inscripcions i programa ajuntaments i entitats

Organitza:

Collabora:

Jornades de Memòria Històrica i Democràtica

22, 23 i 28 de gener de 2020
Sant Feliu de Llobregat

Dimecres · 19 h · Centre Cívic Mas Lluí

22 El franquisme a Catalunya Història i memòria a propòsit de la repressió franquista

Conferència a càrrec de **Conxita Mir i Curcó**, doctora en història contemporània i docent a la Universitat de Lleida, i presentació de la revista "Memòria Antifranquista del Baix Llobregat" (n.19 extraordinari) amb **Tina Merino**, directora de la revista i historiadora.

Dijous · 19 h · Ateneu Santfeliuenc

23 Franquisme i l'exili santfeliuenc de 1939

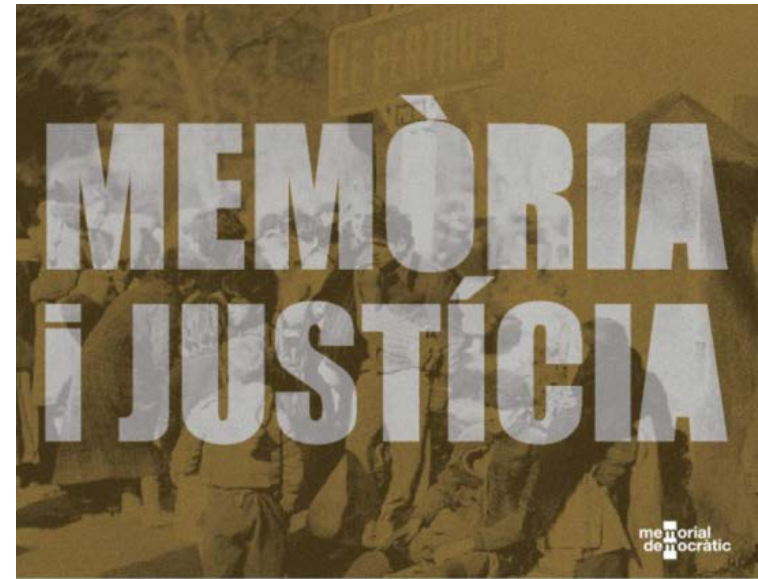
Conferència a càrrec de **Maribel Ollé Torrent**, historiadora i investigadora de l'exili a Sant Feliu, i **Jordi Amigó Barbeta**, historiador i arxiver municipal de Sant Just Desvern, estudiós de la fi de la guerra a la comarca del Baix Llobregat.

Dimarts · 19 h · Ateneu Santfeliuenc

28 ¡Ha llegado España! La política del franquisme a Catalunya (1938-1977)

Presentació del llibre a càrrec de **Martí Marin Corbera**, autor del llibre, doctor en història contemporània i docent a la UAB, **Francesc Vilanova**, historiador i professor de la UAB, i **Montse Ayats**, directora de l'editorial Eumo.

Fotografies:
(1) Tropes franquistes entrant a Barcelona el 16 de febrer de 1939.
(2) Formació del batallament d'Alfons a la Plaça de la Vila.
Actes del centenario de la caiguda de l'armamentada festa de la "Liberación" de la ciutat contemporània de la formació de les tropes de l'exercit nacional a l'assoliment de la Guerra Civil.
Fotograf: Jaume Almirall Mata, Arxiu Comarcals del Baix Llobregat, Foto Ajuntament de Sant Feliu de Llobregat.
(3) Presentació de la novel·la "¡Ha llegado España!" de Jaume Corbera a l'Ateneu Santfeliuenc.
Foto: Montse Ayats.

memòria
democràtica

VIII Jornades de Memòria Històrica d'Olesa de Montserrat

Dimarts 15 d'octubre de 2019
Auditori de la Casa de Cultura
(Carrer Salvador Casals, 26)

19.00 h "Rastres, Argelers" Obra de teatre d'Anna Huguet. Un viatge en la memòria dels refugiats de la Guerra Civil que, en el camp de l'exili, van ser tancats als camps de concentració francesos.

Divendres 18 d'octubre de 2019
Auditori de la Casa de Cultura
(Carrer Salvador Casals, 26)

ACTE ANUL·LAT
per la convocatòria de vaga general de divendres 18 d'octubre

Disabte 19 d'octubre de 2019
Sortida: porta del cementiri vest d'Olesa

11.00 h "Olesa repressada. Itinerari pels espais emblemàtics de la Guerra Civil i la repressió franquista (1938-1939)". Visita guiada a càrrec de L'Amel Accó Cultural. Inscripció obligatòria a turisme@olesademontserrat.cat

Activitats de debat i difusió especialitzada:
jornades, taules rodones, conferències, presentacions de llibres.

Activitats didàctiques per a públics escolars i familiars:

tallers, visites comentades, rutes urbanes

Altres activitats: excursions i itineraris

Espectacles:

obres teatrals, concerts de cançons, sessions de cinema, vetllades poètiques, etc

Museu
d'Història
de L'Hospitalet

L'H
CASA

Museu d'Història de L'Hospitalet

CASA ESPANYA

Carrer de Joan Pàmies, 38

08901 L'Hospitalet

Metro L1 (vermell): Ramon J. Oliveras

Estació RENFE: L'Hospitalet

Tel. 93 338 13 96, Fax 93 260 04 66

www.museu.lh.cat

Adreça electrònica: cultura@museu.lh.cat

Horari de visites:

Finers (excepte dijous), de 10 a 13 h i de 17 a 20 h

Dissabtes i diumenges, d'11 a 14 h

Dijous i festius, tanca

EXPOSICIÓ

CARTELES DE LA GUERRA CIVIL ESPAÑOLA
Colección de la Fundación Pablo Iglesias

Del 25 de setembre al 26 d'octubre de 2008

Fundación
Pablo Iglesias

Ajuntament de L'Hospitalet

SOTA LES BOMBES

ELS ATACS AERIS A
CATALUNYA DURANT
LA GUERRA CIVIL

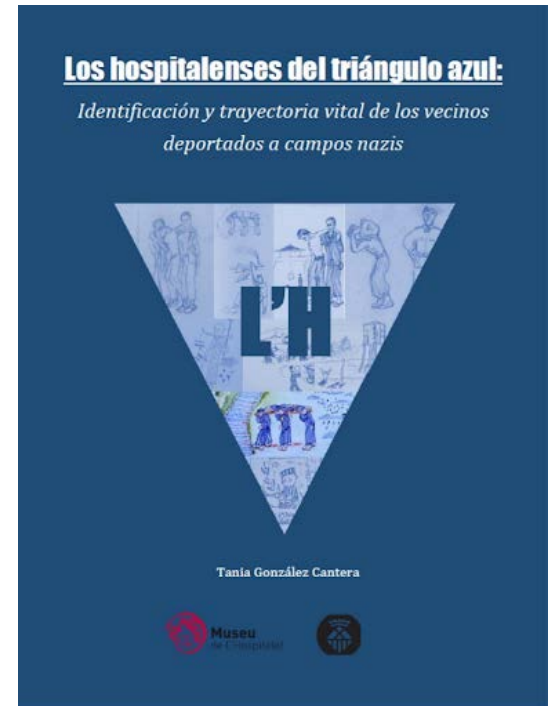
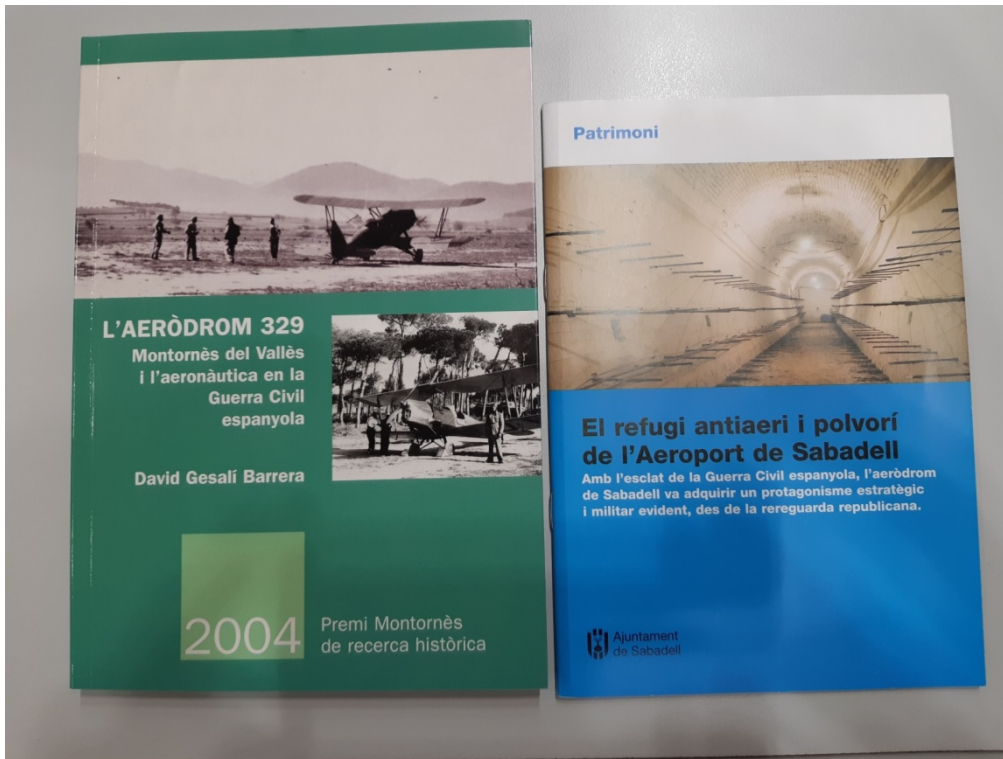

MUSEU TORRE BALDOVINA
SANTA COLOMA DE GRAMENET
PLAÇA DE PAU CASALS, S/N

17/01/2019

03/03/2019

Exposicions temporals

Documentació i recerca.

Publicacions. Premis i beques d'estudis.

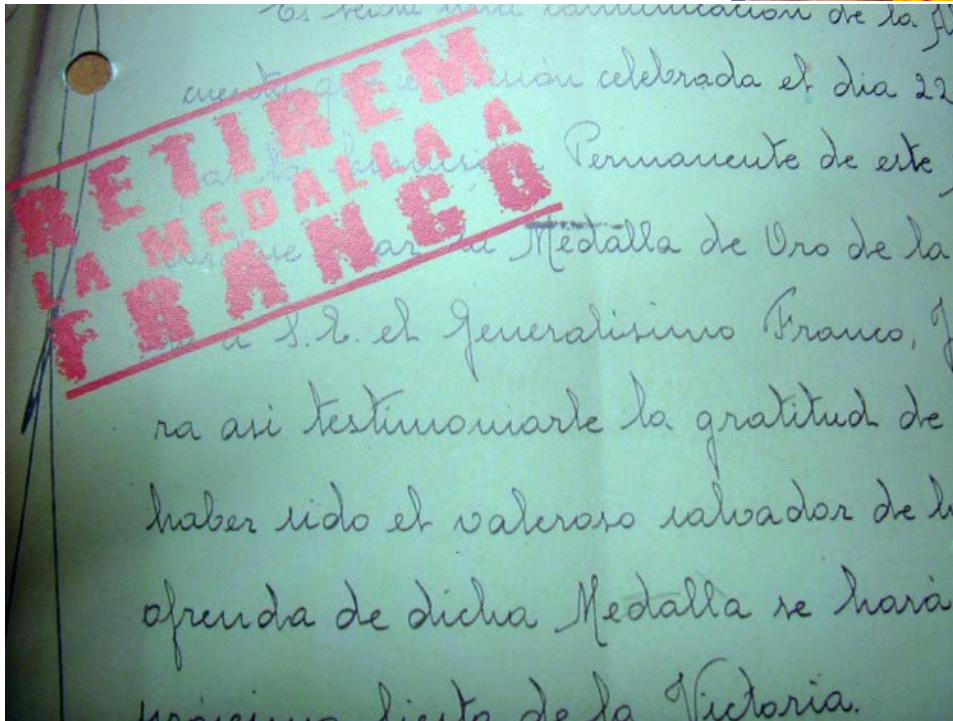
Recerca arxivística. Memòria Oral.

Elaboració de webs amb dades obertes

Partenariat amb les entitats memorialistes i centres locals d'estudis.

Suport a l'exhumació de fosses
i a la cerca de desapareguts

Eliminació de simbologia franquista

(p.e. plaques d'habitatge).

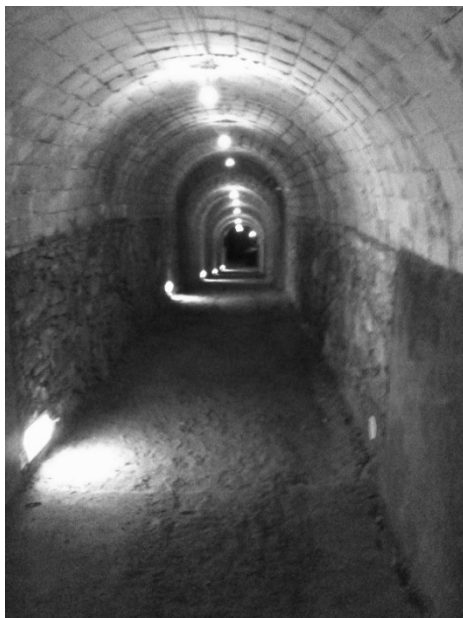
Retirada de mencions, medalles i honors a personalitats franquistes per part del Ple

**MEMORIAL DE
L'EXÈRCIT POPULAR.
Pujalt (Anoia).**

**Museïtzació i senyalització d'espais
refugis, búnquers, aeròdroms, seus d'entitats...).**

Refugis

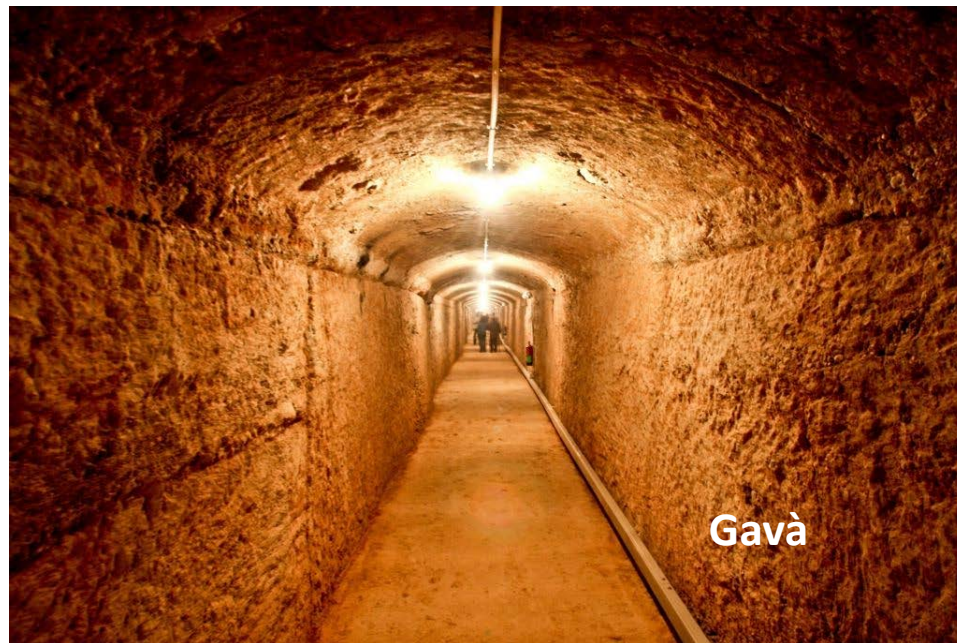
Calella

La Garriga

Sabadell

Gavà

Aeròdroms

**Camp d'Aviació Els Serrals.
La Ràpita. Santa Margarida i els Monjos**

Espai Memòries.
Museu Comarcal. Manresa

Can Riera Espai de Memòria
L'Hospitalet de Llobregat

Federació Obrera. Molins de Rei

Equipaments estables o especialitzats

Manteniment exposició permanent i manteniment dels espais i vestigis immobles visitables i dels elements de senyalització

El cas de la ciutat de Barcelona

el Periódico lu. 28

LA RECUPERACIÓN DE UN ESPACIO HISTÓRICO DE LA CIUDAD | Franco y la ciudad

BCN echa a Franco de Montjuïc para siempre

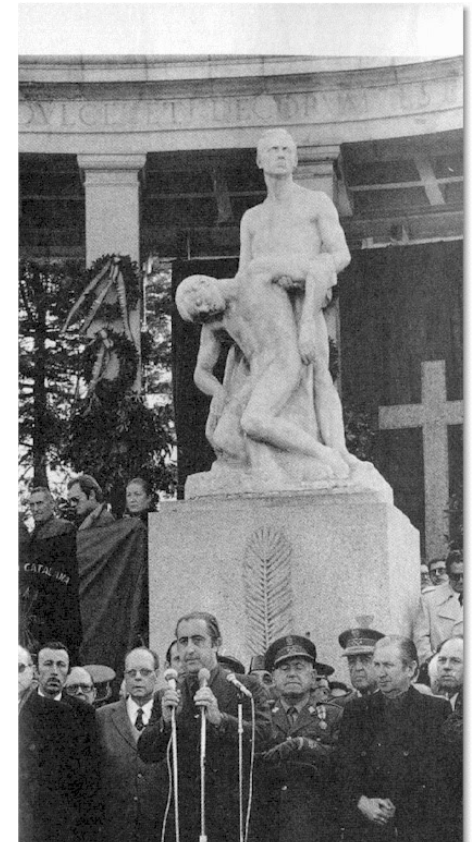
La figura ecuestre del dictador sale del castillo donde se instaló hace 45 años para 'dormir' en un almacén municipal

Estatua en un trastero
Marek Luczak

Franco deja tras 45 años el fortín de Montjuïc con destino al almacén

La estatua, inaugurada en 1963, estaba guardada en una de las estancias del castillo desde el 2001. El traslado a un depósito municipal se empezará en el plan de recuperación ciudadana del recinto

Aunque el dictador Franco fue el primer presidente del club de fútbol del Barça, su legado en la ciudad de Barcelona es más complejo. En Montjuïc, el castillo de la ciudad, se encuentra la estatua ecuestre del dictador, inaugurada en 1963. Desde 2001, la estatua ha estado guardada en una de las estancias del castillo. El Ayuntamiento de Barcelona planea trasladar la estatua a un depósito municipal para su conservación y restauración.

Monumentalització nova: la bomba del Coliseum, les Brigades Internacionals, els afusellats del Camp de la Bota...

**Fossar de la
Pedrera.
Montjuic**

Refugi 307 del Poble Sec

Refugi Plaça del Diamant. Gràcia

EL BORN CCM

EL BORN CENTRE DE CULTURA I MEMÒRIA

XARXA DE MEMÒRIA I DE PREVENCIÓ DEL FEIXISME. MAI MÉS

Una Xarxa, impulsada per l'Amical Mauthausen des de 2013, formada per municipis, entitats i centres educatius, de tot l'Estat. La majoria són catalans. Mes de 60 son de la província de Barcelona

6. Altres agents i interlocutors a Catalunya en MD.

El Món Universitari

- Eurom. UB
- Projectes universitaris. Rastres i Rostres. UB.
- Instituts de recerca universitaris., CEFID (UAB) CEHI i CRAPavelló de la República (UB), ...

European Observatory on Memories of the University of Barcelona's Solidarity Foundation

SEMINARI PERMANENT
RASTRES I ROSTRES DE LA VIOLÈNCIA

Proyecto "Subtiero: exhumaciones de fosas comunes derechos humanos en perspectiva histórica, transnacional y comparada" (CS02015-66104-R)

Associacions memorialistes

De caire nacional (alguns de caire estatal)

- Amical de Mauthausen i Altres Camps
- Amics de Ravensbrück
- Associació Catalana d'Expressos Polítics del Franquisme
- Associació Pro-memòria Immolats per la Llibertat a Catalunya
- Associació d'aviadors de la República (ADAR)
- Amical Brigades Internacionals
- Amical de Catalunya d'antics guerrillers de Catalunya
- Associació de Perjudicats per les Incautacions del Govern Franquista
- Comissió de la Dignitat
- Memorial Democràtic Treballadors de SEAT
- Ateneu Cultura Popular
- Arxivers Sense Fronteres

De caire local o comarcal

- Associació de Víctimes de la Repressió Franquista a Tarragona
- Associació Memòria i Història de Manresa
- Associació per la Memòria Històrica i Democràtica del Baix Llobregat
- Espai de la Memòria i Valors Democràtics de Terrassa
- Lo Riu. Associació per l'Estudi del Patrimoni Arqueològic i Històric de les Terres de l'Ebre

Al Consell de Participació del MD també hi ha la Coordinadora de Centres d'Estudi de Parla Catalana

Al Consell de Participació del MD també hi ha sindicats i fundacions de sindicats i partits

7. Les noves lleis de MD a Catalunya i Espanya

Catalunya

La GC vol fusionar en una llei integral memorial dos lleis vigents:

- Llei 13/2007, del 31 d'octubre, del Memorial Democràtic (DOGC num. 5006 de 12.11.07).
- Llei 10/2009, del 30 de juny, sobre la localització i la identificació de les persones desaparegudes durant la Guerra Civil i la Dictadura franquista, i la dignificació de les fosses comunes (DOGC núm. 5417 de 9.7.2009)

I integrar parcialment

- Llei 11/2017, del 4 de juliol, de reparació de les víctimes del franquisme (DOGC num. 7406 de 6.7.2017)
- LLEI 16/2020, del 22 de desembre, de la desaparició forçada de menors a Catalunya. DOGC Núm. 8303 - 24.12.2020

El departament de justícia presenta el 2024 al Parlament l'avantprojecte de llei que serà aprovada el 2025

Espanya

La nova llei espanyola de Memòria democràtica fou aprovada el mes d'octubre de 2022 a les Corts

Ley 20/2022, de 19 de octubre, de Memoria Democrática.
BOE num. 252 de 20 de octubre de 2022

Principals continguts de la nova llei de MD d'Espanya

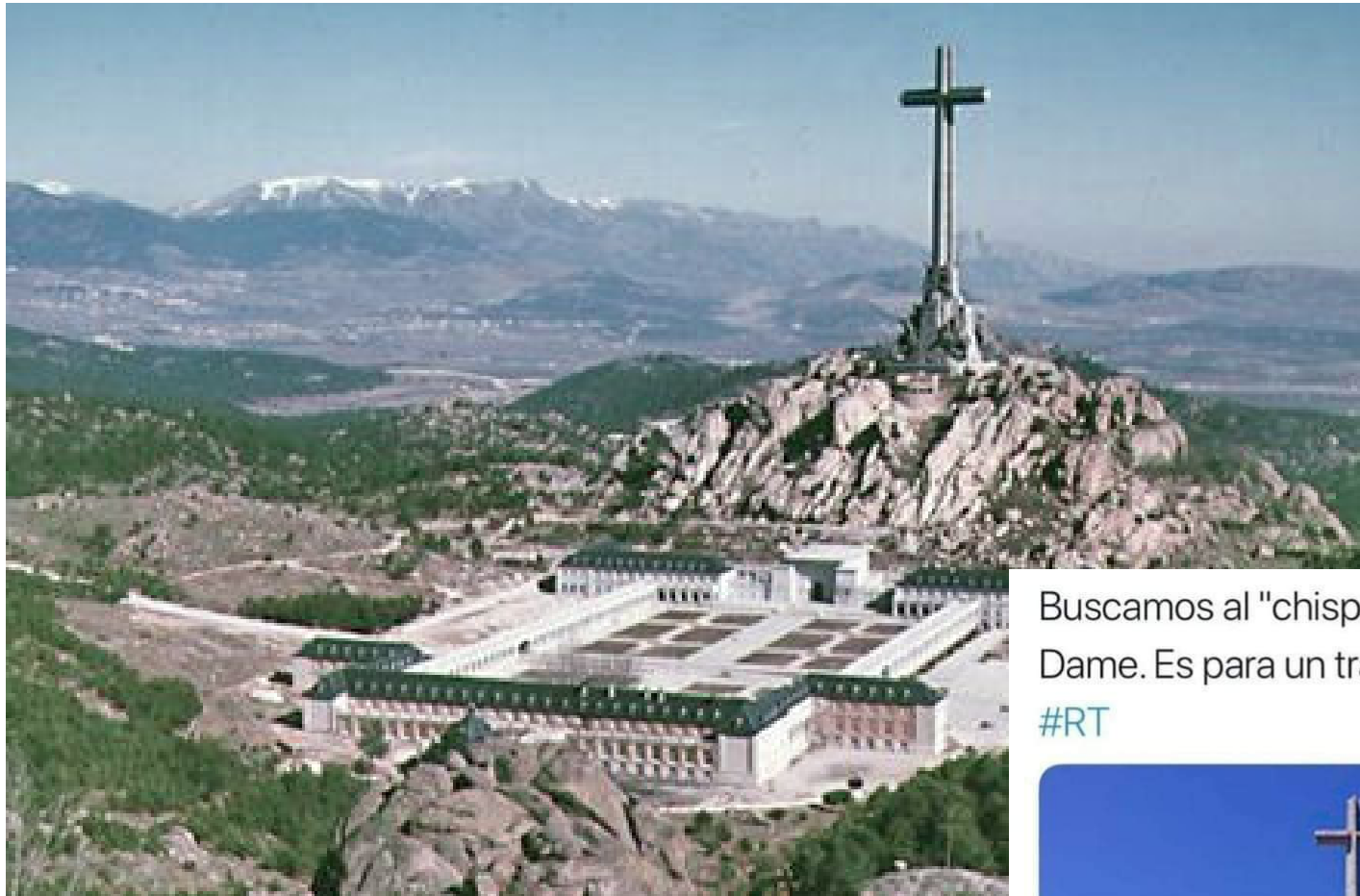
- Condemna del cop d'Estat 1936
- La MD es política d'Estat. Polítiques públiques de MD. Nous instruments de governança
- Reparació integral de víctimes i repressaliats.
- S'inclouen els bebès robats
- Es declaren nul·les els tribunals i les sentències, així com il·legals, a més d'il·legítimes.
- La cerca de desapareguts i la exhumació de fosses correspon a l'Estat. Es crea el banc d'ADN
- Diades nacionals del 8 de maig (exili) i 31 d'octubre (víctimes)
- Accés als arxius
- Dret al rescabament de bens espoliats pel Franquisme. Es realitzarà una auditoria
- Nacional espanyola pels fills dels brigadistes internacionals
- Prohibició de simbologia franquista a l'espai públic. Prohibició d'actes d'enaltiment del franquisme i de l'apologia del franquisme. Sancions
- La MD i els seus valors i el coneixement de la història recent entra al sistema educatiu.
- Es creen, regulen i protegeixen els llocs de memòria democràtica
- Resignificació del Valle de los Caídos. Les famílies podran recuperar les restes dels seus ascendents.
- Regim sancionador

8. Paradigmes de la MD. Els reptes i conflictes que comporta la museïtzació i la reparació

**El patrimoni memorial franquista:
retirada o ressignificació**

Buscamos al "chispas" de Notre Dame. Es para un trabajo en Madrid.

#RT

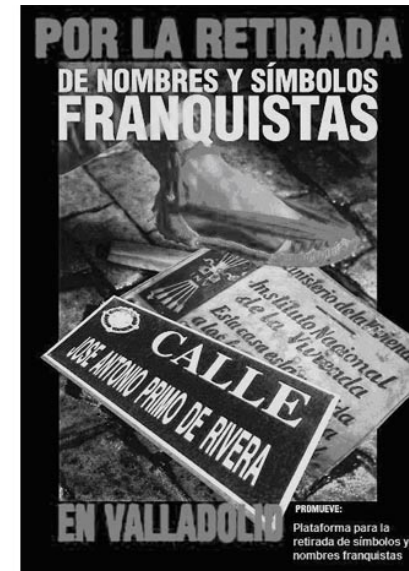
**El Valle de los Caídos.
Destrucción o resignificación?**

**Què i com
conservar?**

El nomenclàtor, fins a on?

CARRER
DE
JOSEP PLA
PALAFRUGELL 1897 - 1981
ESCRITOR

GENERAL MANSO 36-38

**El neutralisme,
equidistància
bonista o manca
de justícia**

**Fossa al cementiri vell
del Soleràs (Garrigues).
146 individus. 2018**

2ª Recreación Histórica
BATALLA DEL EBRO
FAYÓN (zaragojeza)
25 de julio de 2009

ACTIVIDADES DEL PROGRAMA:
 11:00 Recreación de la Batalla del Ebro en el río Ebro, con la participación de los voluntarios de la Batalla del Ebro, Zaragoza y España. Con la colaboración de los Voluntarios del Castillo de Caspary, La Batalla de Teruel, "Diana" (Día del Soldado).

11:30 A las 11:30 horas, desfile y presentación de la Batalla del Ebro.
 12:00 El desfile tendrá lugar en el Ebro, con la participación de los voluntarios de la Batalla del Ebro, Zaragoza y España.

LA BATALLA DEL EBRO EN LA MEMORIA DE LA HISTORIA
 12:30 Desfile de la Batalla del Ebro con la participación de los voluntarios de la Batalla del Ebro, Zaragoza y España. Con la colaboración de los Voluntarios del Castillo de Caspary, La Batalla de Teruel, "Diana" (Día del Soldado).

13:00 Desfile de la Batalla del Ebro con la participación de los voluntarios de la Batalla del Ebro, Zaragoza y España. Con la colaboración de los Voluntarios del Castillo de Caspary, La Batalla de Teruel, "Diana" (Día del Soldado).

ORGANIZADORES: ASOCIACIÓN DE HISTÓRICOS DE LA BATALLA DEL EBRO
DEPARTAMENTO DE CULTURA Y TURISMO

La banalització del dolor i el turisme memorial

Centre d'Interpretació Internacionals a l'Ebre. La Fatarella

El presentisme

La judicialització

El difícil equilibri entre apologia del franquisme i la llibertat d'expressió

El ressorgiment el neofeixisme: la MD com a prevenció

Gràcies per l'atenció

